

SZOFTVER

THÉKES ISTVÁN

YouTube az idegen nyelvi órákon

Az ezredforduló új számítógépes alkalmazásai nagy kihívások elé állították a nyelvoktatókat. Ezek a kihívások ugyanakkor új lehetőségeket is hordoztak. A blog felhasználása a nyelvpedagógiában addig kiaknázatlan tantermi eljárásokat hívott életre. Még ennél is nagyobb hatással volt a nyelvpedagógusok társadalmára a 2005-ben elindult YouTube korszak. Ahogy a Buggles együttes 1979-es dalában hallhatjuk, hogy a videó ölte meg a rádiós csillagot, a YouTube vetett véglegesen véget a VHS kazetták amúgy is leáldozóban levő korszakának, és indította el a DVD-piac erózióját. Azok a nyelvtanárok, akik a különböző elektronikus eszközök tantermi használatában hittek és hisznek, még jól emlékeznek a kínos szünetekre, amikor a diákokkal együtt a visszacsévéelés befejezését várták. A DVD laptopon való használatában pedig a sebesség, illetve annak hiánya okozott problémát. Korábban már többen is érveltek a világhálón elérhető tartalmaknak a tanításban való alkalmazása mellett (B. Papp 2009, Jablonykó 2010), és ebbe a sorba illeszkedik a YouTube használata is.

A YouTube kiváló alkalmazat szolgáltat azoknak a tanároknak, akik a diákok motiválásának egyik kulcsát az informatikai technikák használatában látják: szinte végtelen mennyiségű tanítási eszközt biztosít, ezenkívül a munkafolyamatot is megkönnyíti. Ha rendelkezésre áll internet a tanteremben, a YouTube könnyen és gyorsan kezelhető felületet biztosít, nem beszélve a gyors keresési lehetőségekről. Hosszú távon ez az egyik leggazdaságosabb megoldás dalok, videók, filmjelenetek és filmek lejátszására.

A tanulók motiválása szempontjából szükséges lenne, hogy a tanárok használják az újszerű eszközöket a nyelvoktatásban. Nikolov, Ottó és Öveges (2009) kutatásából az derül ki, hogy bár CD/DVD-lejátszó, projektor, internet szinte minden iskolában megtalálható, a nyelvtanárok nem használják ki a lehetőségeiket.

Írásomban három eljárást mutatok be a YouTube tanórán való alkalmazására. Tanórai használaton azt értem, hogy a számítógépre – a youtube.com-ról a savevid.com oldalon – legálisan letöltött videókat játszunk le, vagy a gépen futó YouTube oldalon mutatunk be felvételeket a diákoknak. A tanulói szinteket a *Common European framework* (2001) rendszerének figyelembevételével jelöltem meg. Az ismertetés angol nyelvű példákra épül, de a YouTube természetesen szinte minden nyelvre bőséges anyaggal szolgál.

1. eljárás:

Humoros reklámok

<http://bit.ly/ktEc>

Szint: A2, B1

Tanórai elem: *folyamatos jelen*

Öt rövid reklámot láthatunk a videón. Mivel elengedhetetlenül fontosnak tartom az idegen-nyelv-órai humort, egy olyan témakör tanításánál, mint a *shops and shopping* vagy akár egy üzleti angolórán is jókedvet teremtenek a diákok körében a helyzetkomikumra épülő reklámok. A felvétel elindítása előtt a monitor alsó felét egy A4-es méretű papírral letakarom úgy, hogy csak a felső rész látszik. A reklámok megtekintése után a diákoknak ki kell találniuk, mit is láttak. Második lépésként újra lejátszom a videót, de ezúttal a monitor felső részét takarom le. Hasonlóan az első lépéshez, a diákoknak itt is ki kell találniuk, mi történik. A harmadik lépésben a teljes monitort látatom a tanulókkal, akiknek ezúttal pármunkában rangsorolniuk kell a látott reklámokat aszerint, hogy melyiket találták leghumorosabbnak. Választásukat meg kell indokolniuk. A negyedik lejátszás után csoportokat jelölök ki, és a tanulók eljuttassák a megtekintett videókat. Akik éppen nem egy adott reklámot játszanak el, azoknak angolul le kell írniuk, mi történik, a folyamatos jelen használatával. (A sorban a negyedik, a repülőn felvett reklámot kényes tartalma miatt nem játszatom el; fiatalabb korosztálynál ezt a reklámot mindenesztül át is ugrom.)

2. eljárás:

Videóklip, Amy Mcdonald. *This is the life*

<http://bit.ly/cwQhFk>

Szint: B1, B2

Tanórai elem: *a kikapcsolódás témaköréhez tartozó szavak*

Olyan szavakat választok ki, amelyek a dalban elhangzanak: *sleep, head, dancing, curls, street, morning*. Ezekhez a szavakhoz képeket keresek, melyeket kiosztok a diákoknak, akik a ruhájukra ragasztják őket. A szavakat az egyértelműség kedvéért átveszem a tanulókkal, mondatokat is alakítottak velük. Feladatként elmondom, hogy úgy kell sorba állniuk, amilyen sorrendben a képeken ábrázolt szavak a dalban elhangzanak. A második lejátszás során az a feladat, hogy megint figyeljenek oda a dalban a szavakra, de ezúttal az ezek közvetlen környezetében előforduló szavakat is jegyezzék fel. Végül pármunkában a felismert szavakkal kell mondatokat alkotniuk.

3. eljárás:

Ryan Giggs interjú

<http://bit.ly/cAUgkM>

Szint: B2, C1

Tanórai elem: *függő beszéd*

Azért hasznos sportemberekkel készült interjúkat nézni, mert többnyire kiváló minőségben kerülnek feltöltésre. Ugyanez elmondható a politikusokkal felvett beszélgetésekről is, azonban a politikát tabutémaként kezelem a nyelvórákon. Ezen a videón a Manchester United labdarúgójával, Ryan Giggs-szel láthatunk interjút. Az első alkalommal teljes egészében lejátszom a videót, felhívja a figyelmet, hogy a riporter kérdéseire figyeljenek oda. Ezután már csak a futballista szavait játszom le úgy, hogy a riporter kérdéseit az egér mozgásával átugrom. A diákoknak kell megfogalmazniuk azokat a kérdéseket, amelyekre Giggs válaszol. Harmadszorra a riporter kérdéseit játszom le és a játékos válaszait hagyom ki, ezeket kell a diákoknak szóban reprodukálniuk. A negyedik lejátszás során mondatonként megállítom az interjút, és a diákoknak függő beszédbe kell tenniük az elhangzó kérdéseket és mondatokat.

Mindhárom eljárás megvalósíthatósága a YouTube-nak köszönhető. A tanár gyorsan meg tudja találni és könnyen kezelheti az alkalmazandó anyagokat. A hang- és videó-anyagok minőségi alkalmazása révén a tanárok előtt új nyelvpedagógiai eljárások ajtaja nyílik meg.

Fontos, hogy a YouTube és általában az internet kiváló lehetőséget nyújt az idegen nyelveket tanulóknak számára, de ezt a lehetőséget is megfelelő eljárásokkal és szakmai irányítással lehet kiaknázni, mert önmagában nem helyettesítheti az órákat.

IRODALOM

B. Papp Eszter (2009): A Visual thesaurus. *Modern Nyelvoktatás* 15/3, pp. 92–94.

Council of Europe (2001): *Common European framework of languages for reference: Learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press.

Jablonykó Anatolij (2010): Urban dictionary. *Modern Nyelvoktatás* 16/4, 89–90.

Nikolov Marianne – Ottó István – Öveges Enikő (2009): *Nyelv és szakma? Nyelvtanítás és nyelvtanulás a szakképző intézményekben*. Budapest: Oktatásért Közalapítvány.

TINTA KÖNYVKIADÓ

A FOLYTON MEGÚJULÓ NYELVÉSZET

Szépe György nyelvészeti írásaiból tanárok és diákok részére

Válogatta és szerkesztette: TERTS ISTVÁN

348 oldal, 2990 Ft

A nyelvtudomány és a társadalom több szinten és sokféle formában kapcsolódik, ezek közül némelyik ismertebb, például az alaptudomány (intézeti kutatás, egyetemi oktatás), vagy a szélesebb közönség előtt folyó ismeretterjesztés és nyelvművelés; de némelyik eddig nem kapott elegendő figyelmet. Persze már régóta meghatározta például a szó-társzerkesztés, az idegennyelv-oktatás vagy az anyanyelvi nevelés gyakorlatát az az elméletileg megalapozott kép, amelyet e területek szakemberei általában a nyelvről kialakítottak magukban, de csak a XX. század második felére vált a világban és nálunk is intézményes tevékenységgé az „alkalmazott nyelvészet”, a nyelvtudomány rendszeres és módszeres alkalmazása a legkülönbözőbb társadalmi feladatok megoldására. Konferenciák, szakmai szervezetek, folyóiratok, egyetemi szakok és doktori iskolák szerveződtek a „közvetlenül hasznos nyelvészet” köré.

Szépe György alkotása és szakmai hitvallása ez a megnevezés. Az idén 80 éves pécsi nyelvészprofesszor több mint fél évszázada „motorja” kül- és belföldön egy sor alkalmazott nyelvészeti területnek mint egyetemi előadó, konferenciák és továbbképzések szervezője és előadója, tanulmánykötetek szerkesztője, szerzője, fordítója, folyóirat-szerkesztő. Ez a kötet nagyrészt különböző helyeken megjelent (vagy nyilvánosan nem is publikált), ma már csak nehezen elérhető tanulmányokat, konferenciái hozzászólásokat, továbbképzési előadásokat, könyvelőszókat, interjúkat tartalmaz tőle.

Megvásárolható a kiadóban:

TINTA KÖNYVKIADÓ

1116 Budapest, Kondorosi út 17.; Tel.: (1) 371-0501; fax: (1) 371-0502

E-mail: info@tintakiado.hu; honlap: www.tintakiado.hu